

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

І Всеукраїнської науково-методичної конференції,

присвяченої

*15-й річниці заснування Шосткинського інституту
Сумського державного університету*

(Шостка, 21 квітня 2016 року)

**Суми
Сумський державний університет**

УДК 373.51

ЕЛЕМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Л.М. Шевченко, В.О. Полончук, О.А. Бубенець

Шосткинський НВК: спеціалізована школа I-II ступенів - ліцей,

вул. К.Маркса, 33, м. Шостка Сумської обл., 41100

Шосткинський інститут СумДУ

вул. Гагаріна, 1, м. Шостка Сумської обл., 41100

shevchenkoskool@gmail.com

Навчають і навчаються всі і завжди. При цьому свідомо або несвідомо застосовуються найрізноманітніші методи навчання. Свідомо і цілеспрямовано це відбувається, як правило, у навчальних закладах. Практичний досвід організації у них педагогічного процесу свідчить, що успіх навчання залежить не тільки від правильного визначення його цілей і змісту. Важливо також відповісти на запитання — в який спосіб досягти цих цілей, який обрати шлях навчання, щоб не тільки забезпечити глибокі й міцні знання, а й розвинути творчі і пізнавальні можливості тих, хто навчається.

Основою наукового обґрунтування методу навчання слугують методи пізнання учнями реальної дійсності, а також способи обміну інформацією, спілкування їх у процесі пізнавальної діяльності. Останнім часом втілення інноваційних технологій в навчання стало предметом інтенсивних теоретичних та практичних досліджень. Під інноваціями в широкому змісті розуміється використання нововведень у вигляді нових технологій, видів продукції і послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного, адміністративного або іншого характеру.

Ідея втілення інноваційних технологій в навчання передбачає досягнення мети високоякісної освіти, тобто освіти конкурентоздатної, спроможної забезпечити кожній людині умови для самостійного досягнення тієї чи іншої цілі, творчого самоутвердження у різних соціальних сферах.

Завдання сучасного вчителя – розвивати у школярів пізнавальну потребу, навчити школяра вчитися самостійно, тобто знати, як здобувати знання самотужки, вміти використовувати їх у нестандартній ситуації. Саме тому впровадження в навчальний процес елементів дистанційного навчання є найважливішим етапом освітнього розвитку учнів.

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії. У дистанційному навчанні використовують традиційні форми навчання, тільки дещо модифіковані. Форми навчання - це частини навчального процесу, що розрізняються за основними способами передачі та засвоєння змісту навчання. У своєму комплексному вигляді вони щільно поєднуються зі словесними, наочними та практичними методами навчання.

Одна з найважливіших форм навчальних занять є лекція. Шкільна лекція – така форма навчання, за якою вчитель, викладаючи навчальний матеріал, допомагає учням сформулювати проблеми; опанувати логіку пізнання; зробити власні відкриття. Лекції при дистанційному навчанні можуть проводитися в реальному і нереальному часі, фронтально й індивідуально. Доцільним є проведення "електронних лекцій". Під електронними лекціями прийнято розуміти набір навчальних матеріалів в електронному вигляді, що включає текст лекцій, демонстраційний матеріал, додаткові відомості з теми лекції та ін., оформлені у вигляді окремих файлів.

І Всеукраїнська науково-методична конференція

«Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи» 21 квітня 2016 року м. Шостка

Електронні лекції мають свої особливості, які відрізняють їх від традиційних: чітко структурований зміст; блокова схема побудови матеріалу; розвинена гіпертекстова структура; використання додаткових прийомів викладу матеріалу. Електронна копія друкованого тексту лекції є однією з примітивних варіантів електронних лекцій. Єдина їх перевага - простота складання. У виняткових випадках електронні копії можуть частково замінити повноцінні електронні лекції.

При необхідності учитель допомагає в самостійному опануванні навчальним матеріалом та керує роботою учнів у вигляді консультації. Вони можуть бути індивідуальні й групові. Консультації із застосуванням засобів інформаційних та телекомунікаційних технологій: форм зворотного зв'язку, телефону, електронної пошти, ICQ, Skype, відео- й телеконференцій.

Після опрацювання певної навчальної теми широко використовують семінари - дискусію з розглянутої тематики. Семінари за умов застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій можуть проводитися за допомогою комп'ютерних відео- й телеконференцій. Взаємодія між учителем та його учнями за допомогою спілкування в режимі веб-конференції, є, безсумнівно, дуже зручним і простим у використанні для обох сторін.

Практичне заняття може відбуватися дистанційно в синхронному або асинхронному режимі. Найпоширеніша форма спілкування викладача й учнів у дистанційному навчанні це форум. Форум може бути присвячений будь-якій проблемі або темі. Ще один вид спілкування користувачів мережі в режимі реального часу - чат. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіовідеочат. Найбільш поширений текстовий чат.

Також при здійсненні навчального процесу можуть застосовуватися ділові ігри, виконання проектів в групах тощо. Для організації дослідницької діяльності учнів в мережі Інтернет використовують веб-квести. Квести створюються для того, щоб учні вчилися використовувати отриману інформацію з практичною метою. Дана технологія сприяє розвитку критичного мислення, аналізу, синтезу і оцінки інформації. Робота з веб-квестами може бути запропонована і як домашнє завдання для учнів, які цікавляться предметом. Реальне розміщення веб-квестів в мережі у вигляді веб-сайтів, створених самими дітьми, дозволяє значно підвищити мотивацію учнів та досягнення кращих навчальних результатів.

При традиційному навчанні вчитель, закінчивши пояснення, звичайно просить задавати питання. Але їх, як правило, не буває. Контролюючі програми, які використовують елементи випадковості під час виведення запитань, дозволяють контролювати учня не лише на рівні тестів, а й на рівні введення власних відповідей, привчаючи учнів до самостійного мислення, знімають психологічний бар'єр учень-учитель. Навчально-контролюючі програми можна вважати підготовкою учня до самостійної реалізації своїх здібностей.

Розширення можливостей учителя при застосуванні дистанційного навчання підсилює мотивацію навчання учнів. За допомогою дистанційної форми навчання можна брати участь у міжнародних Інтернет-проектах, проводити шкільну дослідницьку діяльність, бути активними учасниками Інтернет-олімпіад, творчих конкурсів.

Розвиток комп'ютерної техніки, її широке впровадження і поширення, значне збільшення кількості користувачів мережі Internet, стрімкий розвиток телекомунікацій відкривають нові можливості навчання, дають потужний імпульс до впровадження дистанційних технологій.